

VV-besluitnota

Registratienummer:
20.081294

De verenigde vergadering

besluit:

1. In te stemmen met de voorstellen van de stuurgroep voor aanpassing van het belastingstelsel;
2. De vertegenwoordiger van Rijnland in de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen te mandateren dit standpunt in te brengen;
3. De vertegenwoordiger van Rijnland in de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen te mandateren om te stemmen over beperkte aanpassingen.

Context

De ledenvergadering van de Unie van Waterschappen heeft in december 2019 opdracht gegeven voorstellen uit te werken die ertoe moeten leiden dat de drie belangrijkste bezwaren van het huidige belastingstelsel worden weggenomen:

- De weeffout (de toename van de waarde van infrastructuur trekt onbedoeld het tarief ongebouwd mee omhoog);
- Het is niet mogelijk voor alle categorieën een gelijkmatige tariefontwikkeling te realiseren;
- Voor de analysemethode van het afvalwater van meetbedrijven zijn mens- en milieubelastende stoffen nodig.

Een aantal waterschappen loopt tegen de grenzen van het huidige stelsel aan waardoor zij geen gelijkmatige tariefontwikkeling meer kunnen realiseren. Niet voor alle waterschappen, waaronder Rijnland spelen deze bezwaren een rol. Uit het oogpunt van solidariteit hebben de waterschappen in de ledenvergadering van de Unie gezamenlijk besloten voorstellen te doen om het belastingstelsel aan te passen zodat het weer een tijd meekan. Hiervoor zijn als belangrijkste criteria vastgesteld, naast het opheffen van de twee genoemde bezwaren:

- Een beperkte lastenverschuiving realiseren;
- Regionaal maatwerk mogelijk maken;
- Een robuust stelsel neerzetten.

Over dit onderwerp heeft uw vergadering inmiddels vier keer eerder een memo ontvangen, te weten op 4 maart, 8 juni, 8 juli en 1 oktober. In de informatieve VV van 2 september zijn de voorstellen op hoofdlijnen aan u gepresenteerd. Hierbij hebben leden van uw vergadering de vraag gesteld in hoeverre de consequenties voor Rijnland uit de voorstellen af te leiden zijn.

Argumenten

1.1 De voorstellen voldoen zoveel mogelijk aan de opdracht van de ledenvergadering.

Inmiddels is een aantal voorstellen voor aanpassing van het belastingstelsel nader uitgewerkt. Hiervan zijn, na een uitgebreide toets, een model voor de zuiveringsheffing en een model voor de watersysteemheffing overgebleven. Deze twee modellen voldoen het beste aan de opdracht van de ledenvergadering.

Begin dit jaar is een stuurgroep samengesteld uit bestuurders van alle waterschappen die de voorstellen moet beoordelen en trechteren zodat alleen die voorstellen overblijven die voldoen aan de gestelde criteria. De stuurgroep heeft bijna unaniem beoordeeld dat de in de bijlagen

opgenomen voorstellen kansrijk zijn om voor te leggen aan de ledenvergadering van de Unie in december a.s.

1.2 De waterschappen moeten op dit dossier eenheid uitstralen.

Wanneer de waterschappen er niet in slagen met een gezamenlijk voorstel aan de minister van I&W te komen, verliezen zij het initiatief en de invloed op de uitkomst. Dat zou betekenen dat het oplossen van de genoemde knelpunten vertraging oploopt en dat de besluitvorming over een nieuw stelsel geheel aan de minister en de Tweede Kamer wordt overgelaten. Dat zou een gemiste kans zijn.

1.3 De voorstellen zijn in harmonie tussen de waterschappen tot stand gekomen.

De stuurgroep heeft vanaf begin dit jaar in totaal vijf keer plenair vergaderd en daarnaast nog verschillende malen in deelstuurgroepen. Daarbij zijn alle relevante onderwerpen op tafel gekomen en is steeds verder getrechterd van een groot aantal verschillende modellen naar een model dat het beste voldoet aan de criteria die de ledenvergadering heeft gesteld. Daarmee is een intensief maar zorgvuldig proces doorlopen. Gaandeweg kwamen daarbij ook andere onderwerpen aan de orde die geen onderdeel uitmaken van de opdracht, maar waarover ook overeenstemming tussen de waterschappen bestaat deze prominent een plaats te geven in het belastingstelsel. Zie hiervoor argument 1.4.

1.4 De overige gewenste aanpassingen van het belastingstelsel zijn niet uit het zicht verdwenen.

Een belangrijk onderdeel van de voorstellen is een permanent onderhoudsspoor. Hierin staan onderwerpen die geen onderdeel uitmaken van de opdracht van de ledenvergadering, maar waarbij wel urgentie wordt gevoeld om deze een plaats te geven in het belastingstelsel. Hierbij is het de bedoeling dat deze inhoudelijke wijzigingen gemakkelijker doorgevoerd kunnen met een ministeriële regeling dan met een ingrijpend en langdurig wetgevingsproces. Dat de onderwerpen op deze groslijst nog niet in de huidige voorstellen zijn opgenomen, is omdat het nu urgent is om een stap te maken in de onderwerpen waarover consensus is. We benadrukken dat dit ook geldt voor de onderwerpen in het onderhoudsspoor, maar die vereisen meer voorbereiding en naar verwachting ook meer discussie en daardoor meer tijd.

Een nieuw item dat na de laatste stuurgroep aan de voorstellen is toegevoegd is de mogelijkheid om een tariefdifferentiatie binnen de categorie gebouwd toe te passen. De waterschappen kunnen hier individueel voor kiezen. Deze mogelijkheid is ingegeven door het verschil in waardeontwikkeling tussen woonruimten en bedrijfspanden. De woonruimten zijn gemiddeld de laatste jaren sterker in waarde gestegen dan de bedrijfspanden.

1.5 Voor Rijnland zijn de gevolgen van de voorstellen beperkt.

Zuiveringsheffing

De financiële gevolgen voor de zuiverings- en verontreinigingsheffing zijn bij Rijnland naar verwachting minimaal. Op basis van de nu bekende gegevens blijkt het aantal vervuilingseenheden dat bepalend is voor het tarief ongeveer gelijk. Een klein deel van de bedrijven krijgt een aanslag op basis van de gemeten vuillast. Voor enkele van hen kan de nieuwe meetmethode een uitzonderlijk effect hebben van plus of min 10% van de huidige heffing.

Watersysteemheffing

Voor de watersysteemheffing is een model ontwikkeld dat het beste aan de criteria voldoet die de ledenvergadering van de Unie in december 2019 heeft vastgesteld. Dit model heft de genoemde bezwaren van het huidige stelsel op.

Het verbeterd Combimodel maakt het voor Rijnland mogelijk de verdeling van de lasten over de categorieën bijna gelijk te houden aan hoe die nu is. Omdat een tariefdifferentiatie voor wegen van 400% niet meer mogelijk is (deze wordt in de voorstellen beperkt tot maximaal 100%), zal de resterende 300% onvermijdelijk opgebracht moeten worden door andere belastingbetalers. Het gaat om een geschatte lastenverschuiving van in totaal € 1,5 mln. op een totaal aan

watersysteemheffing van zo'n € 120 mln. Voor een klein deel is dat bij overig ongebouwd (ca. € 60.000 in totaal) en voor het resterende deel bij de eigenaren van gebouwde onroerende zaken.

De voorstellen over zowel de watersysteemheffing als de zuiveringsheffing zijn complex en daarom onvermijdelijk zeer uitgebreid gedocumenteerd. Daarom ook is de oplegnotitie bijgevoegd die nog steeds uitgebreid is, maar voor zichzelf spreekt. Om een gevoel te krijgen bij de gevolgen van de voorstellen, zijn in de bijlage de financiële gevolgen voor Rijnland nader uitgewerkt. Ook kunt u hier de consequenties voor de praktijksituaties zien, zoals die ook jaarlijks in de programmabegroting worden gepresenteerd. Wanneer uw vergadering er t.z.t. voor kiest de verdeling van de lasten zoveel mogelijk in overeenstemming te laten zijn met de huidige situatie, zult u de kostentoedelingsverordening na invoering van het nieuwe stelsel moeten aanpassen. De oorzaak hiervan is gelegen in de heffing over wegen. Bij de berekeningen is voorsnog uitgegaan van de maximaal toegestane verhoging voor wegen van 100%.

2.1 In de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen is een collegelid van ieder waterschap vertegenwoordigd.

Collegelid mevrouw van Steensel zal Rijnland in de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen vertegenwoordigen.

3.1 Detailwijzigingen mogen de besluitvorming niet tegenhouden.

De bijgaande voorstellen zijn de einduitkomst van de stuurgroep die in vijf vergaderingen tot stand zijn gekomen. Hierover bestaat consensus en daarom zijn er geen ingrijpende wijzigingen meer te verwachten. Toch valt het niet uit te sluiten dat in de ledenvergadering nog een amendement met een beperkt belang naar voren komt. Het zou te betreuren zijn als alleen daardoor de besluitvorming in december niet tot stand kan komen. Daarom wordt uw vergadering gevraagd de vertegenwoordiger van Rijnland een mandaat te verlenen om te kunnen stemmen over dergelijke minimale aanpassingen. Hierover zal aan u na afloop van de vergadering verslag worden gedaan.

Risico's

1.1 Er ontstaat geen overeenstemming in de ledenvergadering van de Unie.

Bij het aannemen van de voorstellen streeft de Unie naar een zo breed mogelijk draagvlak. Hoewel zoveel mogelijk aan de opdracht van de ledenvergadering van december 2019 is voldaan, is er toch een kleine kans dat de ledenvergadering niet met een overgrote meerderheid instemt. Om dit doel te kunnen bereiken, is de opdracht ten opzichte van het voorgaande traject verkleind, nl. in solidariteit de grootste knelpunten voor een aantal waterschappen oplossen.

Bijlagen

1. Rekenvoorbeelden
2. Aanbiedingsbrief voorstellen stuurgroep aanpassing belastingstelsel
3. Oplegnotitie voorstellen stuurgroep aanpassing belastingstelsel
4. Toelichting Verbeterd combimodel
5. Toelichting heffingsformule zuiveringsheffing
6. Meekoppelkansen
7. Notitie zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing (incl. bijlage)
8. Schets aanpak permanent onderhoudsspoor

Bijlage 1: Rekenvoorbeelden

Kostentoedeling	Huidig percentage	Percentage verbeterd combimodel
Ingezetenenomslag per woonruimte	50,0%	50,0%
Omslag gebouwd van de WOZ-waarde	43,6%	45,0%
Omslag ongebouwd overig per ha.	6,3%	4,9%
Omslag natuur per ha.	0,1%	0,1%
Totaal	100,0%	100,0%

Tarieven vóór egalisatie	Tarief huidig stelsel	Tarief op basis van de voorstellen
Ingezetenenomslag per woonruimte	105,48	105,48
Omslag gebouwd van de WOZ-waarde	0,0227%	0,0234%
Omslag ongebouwd wegen per ha. (verhard oppervlak)	409,95	166,32
Omslag ongebouwd overig per ha.	81,99	83,16
Omslag natuur per ha.	5,16	5,16
Zuiveringsheffing per v.e.	63,37	63,37

Beschrijving praktijksituatie	Huidig stelsel PB 2020 na egalisatie in €	Huidig stelsel PB 2020 vóór egalisatie in €	Op basis van de voorstellen PB 2020 vóór egalisatie in €
Eenpersoonshuishouden, geen eigenaar	167	169	169
Meerpersoonshuishouden, geen eigenaar	290	296	296
Meerpersoonshuishouden, woning WOZ-waarde € 200.000	335	341	342
Procesindustrie, WOZ-waarde € 30 mln, 1.400 v.e.	92.618	95.516	95.719
Groothandel, WOZ-waarde € 2,4 mln, 10 v.e.	1.157	1.178	1.194
Klein bedrijf, WOZ-waarde € 600.000, 3 v.e.	320	326	330
Agrarisch bedrijf, WOZ-waarde € 3,48 mln, 40 ha, 3 v.e.	4.352	4.259	4.329
Glastuinbouwbedrijf, WOZ-waarde € 420.000, 3 v.e.	279	285	288
Wegbeheerder, 10 ha (voor uitsluitend verhard oppervlak)	4.225	4.100	1.663
Natuurgebied, opp. 10 ha.	40	52	52